

Referans Faiz Oranları (IBOR) Reformu Bilgilendirmesi

Finansal ürünlerde yaygın olarak kullanılan USD LIBOR, GBP LIBOR, EUR LIBOR, TR LIBOR ve bunlar gibi referans faiz oranlarında değişiklikler gerçekleştirilmekte ve bu referans faiz oranlarının kullanımının sonlandırılarak bunlar yerine alternatif referans faiz oranlarının kullanılmasına (“Referans Faiz Oranı Reformu”) yönelik uluslararası alanda ve ülkemizde çalışmalar yapılmaktadır. Yaygın olarak kullanılan referans faiz oranlarında gerçekleştirilecek bu değişikliklerden bu faiz oranlarına endeksli finansal ürünleri bulunan ve/veya söz konusu finansal ürünlerle ilgili işlem yapacak gerçek ve tüzel kişiler etkilenebilecektir.

Bu nedenle, Referans Faiz Oranı Reformu ile ilgili sektörel gelişmelerin takip edilmesi ve değişikliklerin mevcut ve yapmayı planladığınız işlemler için etkisinin değerlendirilmesi önem arz etmektedir.

Referans Faiz Oranı

Referans faiz oranı; krediler, menkul kıymetler ve türev ürünler gibi finansal araçların faiz ödemelerinin belirlenmesinde kullanılan bankalararası faiz oranıdır. En yaygın kullanılan bankalararası faiz oranı Londra Bankalararası Faiz Oranıdır (LIBOR). Ayrıca, ülkeler, kendi para birimlerindeki finansal ürünler için EURIBOR (EUR), TIBOR (Japon Yeni) ve TR LIBOR (Türk Lirası) gibi kendi referans faiz oranlarını da kullanmaktadır.

Referans Faiz Oranı Reformu İle Gelen Değişiklikler

İngiltere Finansal Yönetim Otoritesi (FCA) tarafından 31 Aralık 2021 tarihinden itibaren LIBOR’u destekleme gerekliliğinin olmayacağını bildirilmesi neticesinde, uluslararası alanda ve ülkemizde, mevcut referans faiz oranlarından alternatif referans faiz oranlarına geçilmesi için çalışmalar yürütülmektedir. Gerçekleştirilen çalışmalar neticesinde, mevcut referans faiz oranlarının değişikliğe uğraması veya sonlandırılarak yerine alternatif referans faiz oranlarının (Risk Free Rate-RFR) kullanılması planlanmıştır.

Değişikliğe konu yaygın kullanılan referans faiz oranları ve bunların yerini alan/alacak yeni alternatif faiz oranları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Mevcut Referans Faiz Oranı	Alternatif Referans Faiz Oranı (RFR)
USD LIBOR	SOFR (Secured Overnight Funding Rate)
EONIA; EUR LIBOR	€STR (Euro Short-Term Rate)
GBP LIBOR	SONIA (Sterling Overnight Index Average)
JPY LIBOR	TONAR (Tokyo Overnight Average Rate)
CHF LIBOR	SARON (Swiss Average Rate Overnight)
TRLIBOR	TLREF (Turkish Lira Overnight Reference Rate)

Değişikliklerin Olası Etkileri

Mevcut referans faiz oranlarına göre, alternatif faiz oranlarının yayınlanma frekansı, hesaplama yaklaşımı ve uygulama yöntemi farklılık gösterebilecektir.

Hesaplama farklılıkları nedeniyle, mevcut referans faiz oranlarıyla uyumun sağlanması için alternatif referans faiz oranları üzerine marj eklenmesi veya çıkarılması (spread adjustment) gerekebilecek; ürün özelinde ödenmesi gereken tutarlarda değişiklik olabilecektir; ödenecek faizin, faiz dönemi sonunda belli olması nedeniyle, operasyonel ve ek maliyetler ortaya çıkabilecektir.

Yedek faiz hükümleri (fallback language) içeren sözleşmelerde yedek faiz oranlarının kullanılması nedeniyle faiz oranlarının değişmesi, alternatif referans faiz oranının belirlenmesi konusunda farklı düzenlemeler bulunması ve mevcut sözleşmelere yedek faiz hükmü eklenmesi gerekebileceği için müşteri sözleşmeleri etkilenebilecektir.

Alternatif faiz oranlarının işlem, ürün ve ülke açısından farklılık gösterebilecektir.

Tüm bu nedenlerle, geçiş ile ilgili pek çok hususun iş bu metin tarihi itibarıyla netleşmemiş olduğu ve süreç ile ilgili gerek geçiş tarihi gerekse kapsamının her türlü değişikliğe açık olduğu da göz önüne alınarak işlemlerinize yansiyabilecek olası olumlu-olumsuz etkilerinin farkında olabilmek için vergi, mevzuat, muhasebe veya diğer konulardaki etkilerinin tarafınızca bağımsız olarak değerlendirilmesi yararlı olacaktır.

Daha Fazla Bilgi İçin

Referans faiz oranları reformuna ilişkin daha fazla bilgi için bu dokümanın ekinde yer alan Sıkça Sorulan Sorular dokümanından faydalanabilir veya müşteri temsilciniz ile iletişime geçebilirsiniz.

YASAL UYARI

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ("TSKB") tarafından hazırlanan işbu metinde yer alan hususlar Referans Faiz Oranı Reformu ile ilgili olarak gerek ilgili otoritelerin, idari, yasal mercilerin açıklama ve talimatları gerekse de kamuya duyurulmuş bilgi, belgelere dayanılarak hazırlanmış olup, bu belge, bilgilerin tamlığı ve doğruluğundan TSKB'nin herhangi bir sorumluluğu bulunmamaktadır. Bu metnin hazırlanmasında mümkün olduğunca yazılı biçimde sağlanan bilgilere dayanarak çıkarımlar yapılmaya; fakat yazılı biçimde bilgi edinilmesi imkânı bulunmayan hallerde ilgili otoriteler vs. yetkililer tarafından sözlü olarak iletilen bilgilere dayanarak tespitler yapılmaya gayret edilmiştir. Bu metindeki bilgiler, ilgili kurum/kuruluşlar tarafından tarafımıza "tam ve doğru" olarak verildiğini, duyurulduğunu varsaydığımız bilgi ve belgelere dayanmaktadır.

TSKB, bu metindeki bilgilerin yetersiz, eksik olması, kat'i ya da tam olmaması nedeniyle sorumlu tutulamaz. Bilgiler ya da bilgilerin değerlendirilmesi ile elde edilen herhangi bir sonuçtan dolayı 3. kişilerin doğrudan ya da dolaylı olarak uğradıkları zarardan dolayı TSKB sorumlu olmayacaktır. Bu dokümanın yayınlanması, gönderilmesi bu dokümanın içeriğinin tam, uygun veya geçerli olduğu anlamında yorumlanamayacağı gibi, bilgilerin doğruluğu hakkında açık veya dolaylı garanti oluşturduğu anlamına gelmez.

Bu metindeki bilgilerin, varsayımların gerçekleşmemesi durumunda, öngörülen ve realize olan sonuçlar arasında farklılıklar olabileceği gibi işbu metnin tarafınıza iletiliş tarihi itibarıyla bu metinde yer alan bilgilerin, varsayımların halihazırdaki mevcut koşullara dayandırıldığı dikkate alınmalıdır. Bu doğrultuda, bu metindeki çalışmalardan elde edilen bulguların değişime açık olabileceği peşinen kabul edilmektedir.

Bu metin, bir tavsiye vermeye, görüş belirtmeye ya da herhangi bir öneride bulunmaya yönelik olmayıp, yalnızca Referans Faiz Oranı Reformu hakkında tüm detayları içermeyen sadece genel bilgiler sunmaya yöneliktir.

Bu metnin TSKB'nin izni olmaksızın çoğaltılması, yayımlanması ve dağıtılması ile kamu, finansal kurumlar ve/veya diğer kişi/kuruluşlar nezdinde kullanılması mümkün değildir. Herhangi bir şekilde bu tür ve/veya bu türden kullanım sebebiyle üçüncü kişilerin doğrudan ya da dolaylı olarak uğradıkları zarardan dolayı TSKB sorumlu olmayacaktır.

Bu metnin tarafınıza iletiliş tarihi itibarıyla mevcut bilgi ve belgelere göre hazırlanmış olup, TSKB'nin ileride bu metni güncelleme ve/veya düzeltme yükümü bulunmamaktadır.

Sıkça Sorulan Sorular

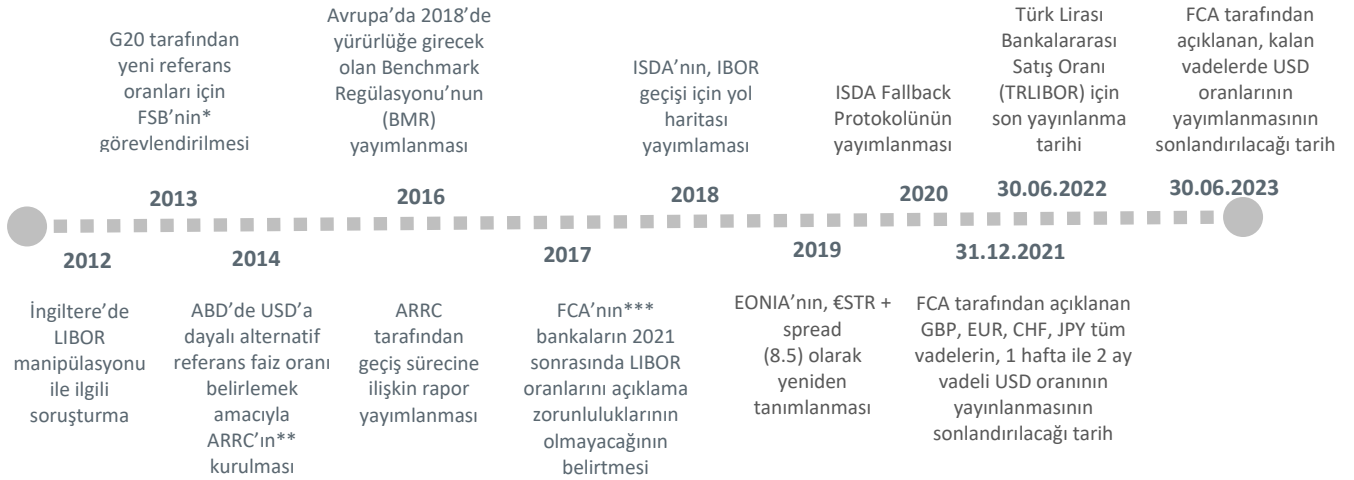
Referans Faiz Oranı Nedir?

Finansal ürün sözleşmelerinde kullanılan faiz oranları, referans faiz oranlarına bağlı olarak belirlenebilir. Yaygın kullanılan referans faiz oranı beş para biriminde (USD, EUR, CHF, GBP ve JPY) yedi vade (gecelik, haftalık, 1, 2, 3, 6 ve 12 aylık) için, Londra'da işgünlerinde yayınlanmakta olan Londra Bankalararası Faiz Oranıdır (LIBOR). Ayrıca, ülkeler, kendi para birimlerindeki finansal ürünler için EURIBOR (EUR), TIBOR (Japon Yeni) ve TR LIBOR (Türk Lirası) gibi kendi referans faiz oranlarını da kullanmaktadır.

Referans Faiz Oranları Değişikliğinin Nedeni Nedir?

Bankalar arası borç verme piyasasında işlem hacimlerinin azalması sonucu likidite derinliğinin kaybolması ile mevcut referans faiz oranlarının piyasayı yansıtmaya gücünün azalması nedeniyle mevcut referans faiz oranları yerine, piyasada gerçekleşen işlemlere dayalı olarak belirlenecek gecelik alternatif referans faiz oranlarının kullanılması amaçlanmaktadır.

IBOR Reformuna İlişkin Finansal Piyasalardaki Gelişmeler Nelerdir?

*FSB: Finansal İstikrar Komitesi

**ARRC: Alternatif Referans Oranları Komitesi

***FCA: Finansal Yönetim Otoritesi

G20'nin, 2013 yılında Finansal İstikrar Kurulu'ndan (FSB) önemli referans faiz oranlarının gözden geçirilmesi ve reform önerilmesi talebi üzerine FSB, 2014 yılında bu konuda tavsiyesini yayınlamıştır. Bu kapsamda, düzenleyici kuruluşlar, sektör birlikleri ve çalışma grupları tarafından mevcut referans faiz oranları yerine alternatif referans faiz oranlarına geçiş için çalışmalar devam etmektedir.

Alternatif Referans Faiz Oranları Nelerdir?

Düzenleyici kuruluşlar, sektör birlikleri ve çalışma grupları tarafından yapılmakta olan çalışmalara istinaden gerçekleşen işlemlere dayalı, gecelik, alternatif faiz oranları belirlenmiştir. Reforma konu alternatif faiz oranları, ülkelerdeki yetkili kuruluşlar tarafından yayınlanmaktadır.

Ülkemizde de Borsa İstanbul tarafından Türk Lirası Gecelik Referans Faiz Oranı (TLREF) ve TLREF endeksi Haziran 2019'dan itibaren yayınlanmaktadır. TLREF verileri ve kurallarına bu dokümanın sonunda yer alan yararlı olabilecek bağlantılardan ulaşabilirsiniz.

Yaygın olarak kullanılacak alternatif referans faiz oranlarına ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Yetki Bölgesi	Değişiklik Yapılacak Oranlar	Alternatif Referans Faiz Oranı (RFR)	RFR Açılımı	İlgili Kuruluş	Borçlanma Şekli
	EONIA, EUR LIBOR	€STR	European Short Term Euro Rate (Euro Kısa Vadeli Oran)	Avrupa Merkez Bankası	Teminatsız
	USD LIBOR	SOFR	Secured Overnight Financing Rate (Teminatlı Gecelik Finansman Oranı)	New York Merkez Bankası	Teminatlı
	GBP LIBOR	SONIA	Sterling Overnight Index Average (Sterlin Gecelik Endeks Ortalaması)	İngiltere Merkez Bankası	Teminatsız
	CHF LIBOR	SARON	Swiss Average Rate Overnight (İsviçre Gecelik Ortalama Oranı)	SIX Exchange	Teminatlı
	JPY LIBOR	TONAR	Tokyo Overnight Average Rate (Tokyo Gecelik Ortalama Oranı)	Japonya Merkez Bankası	Teminatsız
	TR LIBOR	TLREF	Turkish Lira Overnight Reference Rate (Türk Lirası Gecelik Referans Faiz Oranı)	Borsa İstanbul AŞ	Teminatlı

* EURIBOR 2019'da yeniden yapılandırılmış olup, kullanımına devam edilmesi beklenmektedir.

Geçiş Ne Zaman Gerçekleştirilecektir?

Finansal Yönetim Otoritesi (FCA) 5 Mart 2021 tarihinde, LIBOR oranlarının yayınlanmasının sonlandırılacağı tarihleri;

- Sterling (GBP), Euro (EUR), İsviçre Frangı (CHF) ve Japon Yeni (JPY) tüm vadelerde ve 1 hafta ile 2 ay vadeli Amerikan Doları için (USD) 31.12.2021,
- Diğer Amerikan Doları (USD) vadelerde 30.06.2023 olarak ilan edilmiştir.

Referans faiz oranları çalışma grupları ile düzenleyici kuruluşlar ve sektör birliklerinin geçiş süreci çalışmaları devam etmektedir. Bu çalışmalar ülkemizde de Türkiye Bankalar Birliği nezdinde oluşturulan Ulusal Çalışma Komitesi ve alt çalışma grupları ile sürdürülmektedir. Türkiye Bankalar Birliği tarafından 25.05.2022 tarihinde yayınlanan Kamuoyu Duyurusu'na istinaden, gösterge faiz oranı reformu kapsamında

Türk Lirası Bankalararası Satış Oranı (TRLIBOR) için son yayınlanma tarihi 30.06.2022, yaşayan TRLIBOR'a endeksli işlemlerin Türk Lirası Gecelik Referans Faiz Oranı'na (TLREF) geçiş tarihi 01.07.2022 olarak duyurulmuştur.

Geçişten Kimler Etkilenecektir?

Geçişten, krediler, menkul kıymetler ve türev ürünler gibi referans faiz oranına endeksli ürünü olan ve referans faiz oranına endeksli işlem yapan/yapacak olanlar etkilenebilecektir.

Geçiş İçin Alınabilecek Aksiyonlar Nelerdir?

Geçişin etkileri, kullanılan IBOR oranı, yedek faiz hükmü, referans faiz oranları arasındaki güncelleme, ürün vadesi, sözleşmenin süresi ile değişikliklerin yürürlüğe gireceği tarihler açısından farklılık gösterebilecektir.

Her ne kadar geçiş süreci Bankamız tarafından da takip edilmekle birlikte, geçiş ile ilgili pek çok hususun iş bu metin tarihi itibarıyla netleşmemiş olduğu ve süreç ile ilgili gerek geçiş tarihi gerekse kapsamının her türlü değişikliğe açık olduğu da göz önüne alınarak işlemlerinize yansiyabilecek olası olumlu-olumsuz etkilerinin farkında olabilmek için vergi, mevzuat, muhasebe veya diğer konulardaki etkilerinin tarafınızca bağımsız olarak değerlendirilmesi yararlı olacaktır.

Yedek Faiz Hükmü (Fallback Language) Nedir?

Genel anlamda yedek faiz hükümleri ile kastedilen, sözleşmelerde, işlemlerde kullanılan gösterge faiz oranı yerine, ilgili otorite tarafından bu faiz oranının artık yayınlanmayacağına açıklanması vb. sebeplerle söz konusu faiz oranının kullanımının mümkün olmaması halinde bu oranın yerini alacak ikame faiz oranlarının nasıl uygulanacağını, sözleşme ve işlemlerde ne şekilde yer alacağını, etkilerini vs. belirten hükümlerdir.

İş bu metinde bahsedildiği gibi IBOR oranlarının yayınlanmasının sonlanması, artık kullanılmayacağına duyurulması gibi sebeplerle bu oranlara erişimin ve söz konusu oranların kullanımının mümkün olmayacağı hallerde müşterilerimizin sözleşme ve işlemlerinde bu oranlardaki değişikliğin etkisinin değerlendirilmesi ve gerekli olduğu hallerde ek ve/veya yeni düzenlemeler, sözleşmeler vb. yapılarak ikame faiz oranlarının tespiti gibi gerekli yasal, sözleşmesel düzenlemelerin yapılması gerekeceğini de bilginize sunarız.

Bankamız Tarafından Alınan Aksiyonlar Nelerdir?

Bankamız uluslararası referans faiz oranları reformu çalışmalarını takip etmekte, TLREF Ulusal Çalışma Komitesi ve alt çalışma grupları üyesi olarak TLREF geçişine ilişkin çalışmalara katılmaktadır.

Ayrıca, Bankamız, ISDA IBOR Yedek Faiz Protokolüne taraf olmuştur.

Alternatif Faiz Oranları Geçişine İlişkin Yararlı Olabilecek Bazı Bağlantılar

[Türkiye Bankalar Birliği – IBOR Geçiş Süreci ve TLREF Çalışmaları](#)
[Borsa İstanbul AŞ – TLREF Verileri](#)

[Alternative Reference Rates Committee \(USD\)](#)
[Working Group on Sterling Risk-Free Reference Rates \(GBP\)](#)
[Working Group on Euro Risk-Free Rates \(EUR\)](#)
[National Working Group on Swiss Franc Reference Rates \(CHF\)](#)
[Study Group on Risk-Free Rates \(JPY\)](#)

[Financial Conduct Authority \(FCA\)](#)
[FCA Announcement On Future Cessation And Loss Of Representativeness Of The Libor Benchmarks](#)
[Financial Stability Board \(FSB\)](#)

[ISDA Benchmark Reform And The Transition From LIBOR](#)
[ISDA Fallbacks Protocol](#)
[Bloomberg IBOR Fallbacks Technical Notice-Spread Fixing Event For LIBOR](#)

YASAL UYARI

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ("TSKB") tarafından hazırlanan işbu metinde yer alan hususlar Referans Faiz Oranı Reformu ile ilgili olarak gerek ilgili otoritelerin, idari, yasal mercilerin açıklama ve talimatları gerekse de kamuya duyurulmuş bilgi, belgelere dayanılarak hazırlanmış olup, bu belge, bilgilerin tamlığı ve doğruluğundan TSKB'nin herhangi bir sorumluluğu bulunmamaktadır. Bu metnin hazırlanmasında mümkün olduğunca yazılı biçimde sağlanan bilgilere dayanarak çıkarımlar yapılmaya; fakat yazılı biçimde bilgi edinilmesi imkânı bulunmayan hallerde ilgili otoriteler vs. yetkililer tarafından sözlü olarak iletilen bilgilere dayanarak tespitler yapılmaya gayret edilmiştir. Bu metindeki bilgiler, ilgili kurum/kuruluşlar tarafından tarafımıza "tam ve doğru" olarak verildiğini, duyurulduğunu varsaydığımız bilgi ve belgelere dayanmaktadır.

TSKB, bu metindeki bilgilerin yetersiz, eksik olması, kat'i ya da tam olmaması nedeniyle sorumlu tutulamaz. Bilgiler ya da bilgilerin değerlendirilmesi ile elde edilen herhangi bir sonuçtan dolayı 3. kişilerin doğrudan ya da dolaylı olarak uğradıkları zarardan dolayı TSKB sorumlu olmayacaktır. Bu dokümanın yayınlanması, gönderilmesi bu dokümanın içeriğinin tam, uygun veya geçerli olduğu anlamında yorumlanamayacağı gibi, bilgilerin doğruluğu hakkında açık veya dolaylı garanti oluşturduğu anlamına gelmez.

Bu metindeki bilgilerin, varsayımların gerçekleşmemesi durumunda, öngörülen ve realize olan sonuçlar arasında farklılıklar olabileceği gibi işbu metnin tarafınıza iletiliş tarihi itibarıyla bu metinde yer alan bilgilerin, varsayımların halihazırdaki mevcut koşullara dayandırıldığı dikkate alınmalıdır. Bu doğrultuda, bu metindeki çalışmalardan elde edilen bulguların değişime açık olabileceği peşinen kabul edilmektedir.

Bu metin, bir tavsiye vermeye, görüş belirtmeye ya da herhangi bir öneride bulunmaya yönelik olmayıp, yalnızca Referans Faiz Oranı Reformu hakkında tüm detayları içermeyen sadece genel bilgiler sunmaya yöneliktir.

Bu metnin TSKB'nin izni olmaksızın çoğaltılması, yayımlanması ve dağıtılması ile kamu, finansal kurumlar ve/veya diğer kişi/kuruluşlar nezdinde kullanılması mümkün değildir. Herhangi bir şekilde bu tür ve/veya bu türden kullanım sebebiyle üçüncü kişilerin doğrudan ya da dolaylı olarak uğradıkları zarardan dolayı TSKB sorumlu olmayacaktır.

Bu metnin tarafınıza iletiliş tarihi itibarıyla mevcut bilgi ve belgelere göre hazırlanmış olup, TSKB'nin ileride bu metni güncelleme ve/veya düzeltme yükümü bulunmamaktadır.